

 NEMOCNICE ŠUMPERK	Nemocnice Šumperk a.s. Nerudova 640/41, 787 01 Šumperk Centrální laboratoř tel.: 2952	CL/05/2025
INTERNÍ SDĚLENÍ CENTRÁLNÍ LABORATOŘE		
<i>Zavedení nových metod: Lp(a) a SCCA</i>		
Určeno: všem primářům, lékařům, vrchním a vedoucím sestrám		
Od 29.7.2025 zavedla Centrální laboratoř nové metody. <u>Lp(a) – Lipoprotein a</u> Lp(a) je nezávislý rizikový faktor předčasné aterosklerózy s aterogenními a trombogenními vlastnostmi. Vysoká hladina Lp(a) koreluje s ischemickou chorobou srdeční a je udávána jako nezávislý rizikový faktor této choroby. V plazmatických hladinách Lp(a) existují mezi jedinci výrazné rozdíly (řádově až 1000-násobné), zatímco u téhož jedince jsou hodnoty relativně stálé. Plazmatické hladiny Lp(a) jsou nezávislé na hodnotách jiných lipoproteinů a apolipoproteinů. Koncentrace v krvi je dědičně podmíněna, od dětství se nemění, nereaguje na změny životního stylu. Hlavní klinickou indikací je potvrzení přítomnosti Lp(a) v aterogenních plátech a hodnocení Lp(a) jako rizikového faktoru pro vznik a rozvoj ICHS. Stanovení je důležité pro diagnostiku individuálního rizika kardiovaskulárního onemocnění, při vyšetřování poruch metabolismu lipoproteinů, aj. Elevace hodnot Lp(a) se označuje jako hyperlipoproteinemie (a). Snížené hodnoty: bez významného klinického významu, vliv medikace, hepatopatie Zvýšené hodnoty: u nemocných s familiární hypercholesterolémií, u nemocných s chronickým selháním ledvin a nefrotickým syndromem, u hemodialyzovaných pacientů, u žen po menopauze, u pacientů s CMP a onemocněním cév dolních končetin, Lp(a) se rovněž zvyšuje s proteiny akutní fáze. Odběr: biochemická zkumavka (srážlivá krev, sérum) Odběr provést ideálně po 12 hodinách lačnění. Dostupnost: rutina Doobjednání: do 5 dnů Referenční interval: u dospělých do 0,3 g/l		

SCCA (antigen skvamózního buněčného karcinomu)

SCCA (antigen skvamózních buněk) je definován jako složka směsného antigenu TA-4, prokázáném v séru u pacientek s karcinomem čípku děložního. Byly identifikovány dva homologní proteiny SCC1 a SCC2. Tyto antigeny byly charakterizovány jako serin proteinázové inhibitory, tzv. serpiny. Marker je výrazně citlivý na kontaminaci slinami nebo potem v preanalytické fázi.

Vysoké hodnoty SCCA u neléčených nemocných s karcinomem cervixu jsou prognosticky významné pro odhad dalšího vývoje onemocnění. Příčiny zvýšení SCCA v séru u nemaligních lézí zahrnují nemaligní gynekologická a plicní onemocnění nebo jaterní choroby.

Měření SCCA ve spojení s dalšími klinickými a laboratorními nálezy se používá jako pomůcka při sledování progresu onemocnění v jeho průběhu a při léčbě skvamózního buněčného karcinomu u pacientů s rakovinou plic, děložního čípku, hlavy a krku. Testování hodnot SCCA v séru pacienta je třeba hodnotit ve spojení s dalšími klinickými metodami používanými k monitorování rakoviny plic. Měření hladin SCCA bylo použito k monitorování reziduálního onemocnění po léčbě a také odpovědi na léčbu. Pokročilejší stadia rakoviny jsou spojena s vyššími hladinami SCCA.

SCCA byl specificky popsán jako biomarker pro nemalobuněčný karcinom plic (NSCLC), primárně typu skvamózního buněčného karcinomu. U NSCLC se SCCA používá k monitorování recidivy onemocnění a reziduálního onemocnění po léčbě a odpovědi na léčbu.

SCCA se často používá jako biomarker rakoviny děložního čípku a je uznáván jako marker volby pro sledování rakoviny děložního čípku podle pokynů Evropské skupiny pro markery nádorů. Zvýšená hladina SCCA je spojena s rezistencí na radioterapii a studie prokázaly, že míra snížení SCCA během radioterapie může předpovídat odpověď nádoru po léčbě. Navíc se ukázalo, že selhání normalizace hladin SCCA po léčbě předpovídá s vysokou specificitou relaps nádoru.

Rakoviny na bázi skvamózních buněk představují významný počet výskytů rakovin hlavy a krku pocházejících ze slizniční výstelky (epitelu) těchto oblastí. Různé studie ukázaly, že SCCA je významným nezávislým prediktorem přežívání bez onemocnění a hladiny před léčbou jsou u těchto pacientů nezávislým prognostickým ukazatelem.

Odběr: biochemická zkumavka (srážlivá krev, sérum)

Sliny, pot, kýchnutí či zakašlání do vzorku mohou výrazně zvýšit hladinu v séru.

Dostupnost: rutina

Doobjednání: do 4 dnů

Referenční interval: do 1,5 µg/l

V Šumperku dne: 29.7.2025

Jméno: Mgr. Hana Plánková
Vedoucí Centrální laboratoře

Vyřizuje: primáři, vrchní a vedoucí sestry a pracovníci CL